

Räämas väikelinnade juubeldavad
keskväljakud.

EV100 arhitektuurikonkurss
"Hea avalik ruum"

Helen Sooväli-Sepping

Nadya Bruk, Mari Järvis, Heret Annus,
Regina Nahkor, Heidi Heinsaar, Alise Udam,
Kaisa Vajak, Elle Ljubomirov, Erki Koht

Ragnar Kond: “/.. / Ja seni üsna räämas väikelinnad saavad oma kuvandi.”

Tõrvas algas uue keskväljaku ehitus

ARHITEKTUUR

12.09.2017 18:06

kultuur.err.ee

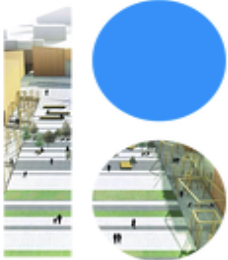
ets viib töötatud maale

• Sõnasäuts. Mu süda laigib

• kadrinoorme

EV 100 toimkond

Eesti Arhitektide Liit <https://www.ev100.err.ee/hea-avalik-ruum>

HEA AVALIK RUUM »

Eesti Vabariigi 100. sünnipäevale pühendatud arhitektuuriprogrammi „Hea avalik ruum“ käigus taaselustatakse paljudes linnades üle Eesti olulised kesklinna piirkonnad, luues linnasüdamed, kus on mugav korraldada üritusi ja meeldiv aega veeta. Programm pidurdab praegu toimuvat väikelinnade laialivalgumist äärealadele ning annab linnadele tagasi oma väärikuse ja identiteedi.

Koostöös Eesti Arhitektide Liidu ja kohalike omavalitsustega toimusid selleks arhitektuurikonkursid, mis lähtusid kohaliku kogukonna vajadustest. Sündinud projektide põhjal korrastatakse 15 Eesti väikelinna keskväljakud, peatänavad või nende ümbrus. Avaliku ruumi lahendused on kavas välja ehitada „Eesti Vabariik 100“ juubeliprogrammi raames hiljemalt aastaks 2020.

- Kuidas kajastuvad arhitektuuriprogrammi eesmärgid võidutöodes?
- Kuidas kajastuvad võidutöodes arhitektuuriprogrammi oodatavad tulemused?
- Kuidas kajastuvad kohaliku kogukonna vajadused võidutöodes?
- Mis on hea, avalik ruum?

Arhitektuuriprogrammi eesmärk on Eesti avaliku ruumi ehk ühise **elukeskkonna**, sealhulgas **ettevõtluskeskkonna** elavdamine kohalikul, riiklikul ja rahvusvahelisel tasandil ning **elanike teadlikkuse** ja **osalusaktiivsuse kasvatamine** kaasaegse linnaruumi planeerimisel. <http://www.arhliit.ee/uudised/eal/kutse-ev-100-arhitektuuriprogrammi-avamisele/>

Kutse EV 100 arhitektuuriprogrammi avamisele

29.05.2014

Riikliku arhitektuuriprogrammi eesmärk:
elukeskkond, ettevõtluskeskkond, elanike
teadlikkus, elanike osalemine

Tulemus: taastatud väarikus, identiteet

Metoodika: arhitektuurikonkurss (lähtuvalt
kohaliku kogukonna vajadustest)

Kalle Vellevoog:

“Arhitektide liit on omavalitsustele toetav ja koordineeriv erialase kompetentsiga partner, kes aitab professionaalselt korraldatud arhitektuurivõistlustega jõuda parimate tulemusteni ning teavitada näituste, seminaride ja arhitektuurisaadete abil avalikkust.”

Sirp, 07.07.2014

Avalik ruum akadeemilisemas mõistmises

Maastik inimese poolt tajutav, looduslike ja/või inimtekkeliste tegurite toimel ning koosmõjul kujunenud iseloomulik ala (Euroopa maastikukonventsioon)

Kohaloome protsessis kaasa rääkimine tugevdab kogukonda seeläbi, et kogukond saab ise endale ruumi luua. Kasvatab kogukonnatunnet ja paigaga sügavamalt seotust. (Thackara 2016).

placemakingchicago.com

Getting ready

Step 1: Assess public space challenges

Step 2: Select a site

Step 3: Identify key stakeholders

Evaluating your neighborhood

Step 4: Collect data

Making a place plan

Step 5: Conduct place evaluation workshop

Step 6: Translate the ideas into action with a working group

Step 7: Develop a visual concept plan

Step 8: Create a summary report and presentation

Implementing your place plan

Step 9: Implement short-term actions

Step 10: Develop long-term design and management plans

Step 11: Assess results and replicate

Metropolitan **Planning Council**

Placemaking Chicago

A neighborhood guide to placemaking in Chicago

EASi eraldas 11,58 milj EUR (nov. 2016)

- Põlva 1,38 milj EUR
- Valga 1,5 milj EUR
- Tõrva 1,2 milj EUR
- Võru 2,7 mil EUR
- Kuressaare 2,8 milj EUR
- Rapla 1 milj EUR
- Elva 1 milj EUR

keskväljak, lipuväljakud, atraktsioonid lastele ja noortele, haljasalad ja heakorrastatud kontaktalad, multifunktsionaalne külastus- ja ajaveetmiskoht, tegevuste park, purskkaev, pingid, rattahoidjad, infotulp, pinksi-ja malelaud

- „Võistluse žürii hindab võistlustööde lahenduse:
- 1.4.1 Loodava ruumi üldist **inimsõbralikkust, arusaadavust, turvalisust ja ilu.**
- 1.4.2 Ruumiliste lahenduste **funktsionaalsust, inim-mõõtmelisust ja paindlikkust.** Loodava ruumi ja selle üksikelementide **mugavat kasutatavust erinevatel perioodidel ja olukordades,** erinevate vajaduste ja ootustega, samuti **erinevas eas ja erinevat sõidukit kasutavate inimeste poolt.**
- 1.4.3 **Ajaloolise keskkonna ja olemasolevate hoonete rõhutamist,** lahenduse **sobivust** Kuressaare **vanalinna.**
- 1.4.4 Võistlusala erinevate osade **tervikuga seostuvat mitmekesisust** ja piisavat detailsust.
- 1.4.5 Võistlusala väljaehitamise ja edasise **ülalpidamise mõistlikkust,** majanduslikku otstarbekust ja üldist **praktilist toimivust,** samuti linnaruumi toimivust etapiviisilise väljaehitamise korral.“ (Kuressaare kesklinna ..., Võistlusülesanne 2015, lk4)

Narva võidutöö “Narvianen”

Kärdla

Võidutöö "Kärrddal"

Mugav liiklemine ja ligipääs sõltumata liikumisviisist

Kuressaare linnaväljak täna

Foto: Mari Järvis 2017

võidutöö „Vaip“

Arhitektuurivõistluse võitnud töö, avaliku ruumi funktsioonide eskiis. www.ev100.err.ee/hea-avalik-ruum

Kalle Vellevoog:

“EAL töötab programmi jaoks välja arhitektuurivõistluste tüüptingimused ja kaasamise korra. “*Sirp*, 7.07.14

“Avatud arutelu vist ei meenu, et oleks olnud. /.../Turul oli sinine konteiner suvel kõige kuumemal ajal, mis käis läbi [konkursi]alasisid. Sinna viisid sinised jäljed, mis tõmbasid tähelepanu, see oli ka teavitamiseks. See oli üldsuse teavitamise osa.”

Kokkuvõtteks

Head of Unit in the European Commission (EC), for 'Sustainable Management of Natural Resources' Birgit de Boissezon (26.10.17, Tallinn):

“Citizens should be in the centre of action”

Kogukonna pesu

Pelgulinna keskväljak

